

श्राज्ञातर (von श्रा mit श्रा) nom. ag. *Bestimmer, Anordner*: तमाज्ञाता तर्मिन्द्रासि दाता RV. 10, 54, 5.

श्राज्ञान (wie eben) n. *das Erkennen, Wahrnehmen*: संज्ञानमाज्ञानं विशानं प्रज्ञानम् AIT. UP. 3, 2. ÇĀṢK.: = श्राज्ञप्ति.

श्राज्ञानकौण्डिन्य s. u. श्राज्ञात.

श्राज्ञाप्य (von श्रा im caus. mit श्रा) adj. *der einen Befehl von Jemand (gen.) zu erhalten hat*: भवानाज्ञापयतु मामाज्ञाप्यो भवतो वरुम् R. 1, 66, 3.

श्राज्ञायिन् (von श्रा mit श्रा) adj. *erkennend, wahrnehmend*: मनसाज्ञायिन् comp. P. 6, 3, 5.

1. श्राञ्ज्य (von श्रञ्ज् mit श्रा) n. P. 3, 1, 109, VĀRT. 2. VOP. 26, 20. 1) *Opferschmalz; die um Feuer zerlassene und gereinigte Butter, welche in die Flamme gegossen oder zum Schmelzen und Salben verwendet wird*, AK. 2, 9, 51. 52. 7, 23. H. 407. 832. Das Wort findet sich im RV. nur in Maṇḍala 10. श्राञ्ज्यवृत्तयोर्भेदः पूर्वाचार्यैरुदाहृतः। सर्पिर्विलीनमाञ्ज्यं स्याद्वनीभूतं घृतं विदुः। ŚiJ. zu AIT. BR. 1, 3. श्राञ्ज्यवृत्तैर्बुद्धेति RV. 10, 79, 5. ये समाञ्ज्यवृत्तौ वृणाणाः 88, 4. 53, 2. 90, 6. 122, 7. 130, 3. पूतं पवित्रेषु श्राञ्ज्यम् VS. 20, 20. 2, 8, 9. 13. 3, 35. सूचाञ्ज्यानि जुह्वतः AV. 6, 114, 3. घृतेन कामं शिन्तामि हृदियञ्ज्येन 9, 2, 1. पुराटाञ्जाञ्ज्येनभिधायिर्ति 10, 29, 5. 12, 4, 34. 13, 1, 53. 19, 27, 5. TS. 2, 2, 9, 4. श्राञ्ज्यं वै देवानां सुरभि घृतं मनुष्याणामायुतं पितृणां नवनीतं गर्भाणाम् AIT. BR. 1, 3. ÇĀT. BR. 1, 2, 4, 22. 2, 4, 2, 10. 3, 5, 2, 1. श्राञ्ज्यमुत्पुनाति KĀTJ. ÇR. 2, 7, 7. नवनीतं स्वयंज्ञातमाञ्ज्यमासिच्य 15, 3, 28. शुद्धमाञ्ज्यम् KAUC. 90. 67. BRH. ĀR. UP. 6, 3, 1. श्रेता गा श्राञ्ज्याय डुकृति (so ist zu trennen) P. 8, 1, 63, Sch. BHAG. 9, 16. R. 3, 9, 33. 6, 92, 13. SUÇR. 1, 16, 11. 2, 159, 8. RAÇH. 7, 17. श्राञ्ज्याङ्कितं ÇĀT. BR. 1, 7, 2, 10. 9, 3, 2, 4. AIT. BR. 2, 14. ĀÇV. GRHJ. 1, 4, 23. PĀR. GRHJ. 2, 1. श्राञ्ज्यग्रह KĀTJ. ÇR. 19, 4, 23. श्राञ्ज्यधानी KAUC. 6. श्राञ्ज्यहविर्म्म ÇĀT. BR. 1, 3, 3, 4, 5. 9, 2, 7. 11, 4, 1, 13. Vgl. पृषदाञ्ज्य. — 2) in weiterem Sinne auch das statt des eigentlichen *Opferschmalzes* verwendete *Oel, Milch u. s. w.*: घृतं वा यदि वा तैलं पयो वा दधि पावकम्। श्राञ्ज्यस्थाने नियुक्तानामाञ्ज्यशब्दे विधीयते GṆHJASĀGR. 2, 2. — 3) Name einer bestimmten Lilanei (शस्त्र oder स्तोत्र): क्वाताञ्ज्यं शंसति AIT. BR. 2, 37. 31. 36. 38. श्राञ्ज्यस्तोत्रपृष्ठस्तोत्रादयः ŚiJ. in der Einl. zu AIT. BR. ÇĀT. BR. 10, 1, 2, 7. 13, 5, 1, 8. — 4) *Terpentin* ḌĀGAJAPĀLA im ÇKDR.

2. श्राञ्ज्य patron. von श्रञ्ज् gaṇa गर्गादि zu P. 4, 1, 105. Verz. d. B. H. No. 104.

श्राञ्ज्यत (श्राञ्जि + श्रत) m. *Ziel eines Wettlaufs* NIR. 2, 15.

श्राञ्ज्यर्ष (1. श्रा + ष) 1) adj. *das Opferschmalz trinkend* VS. 21, 40. 46. 47. 58. 28, 11. ÇĀT. BR. 1, 4, 2, 17. 5, 3, 23. 7, 3, 11. 9, 1, 10. 2, 2, 3, 20. — 2) m. pl. *die Manen* (पितरस्) der Vaiçja, Söhne Pulastja's M. 3, 197. 198. Kardama's VP. 321, N. 84, N. 10.

1. श्राञ्ज्यभाग (1. श्रा + भाग) m. *Theil (Portion) des Opferschmalzes*; gewöhnlich du. von den zwei Theilen für Agni und Soma: श्राञ्ज्यभागावम्रियेभाम्यो यजति ÇĀT. BR. 1, 6, 3, 19. श्राञ्ज्येमाञ्ज्यभागं यजति 1, 14. 11, 1, 5, 9. 13, 4, 1, 13. श्राञ्ज्यभागाभ्यां चरत्याग्नेयेन सौम्येन KĀTJ. ÇR. 3, 3, 10. 4, 11, 12. 5, 3, 14. 8, 33. ĀÇV. GRHJ. 1, 10. KAUC. 67. प्राणायानावश्राञ्ज्यभागौ तयोर्मध्ये कृताशनः MBh. 14, 722.

2. श्राञ्ज्यभाग (wie eben) adj. f. श्रा *das Opferschmalz als Antheil habend*: सरस्वत्याञ्ज्यभागा भवति TS. 2, 2, 9, 1.

श्राञ्ज्यभाग bei Wils. Fehler für श्राञ्ज्यभाग.

श्राञ्ज्यभुज् (1. श्रा + भुज्) m. *der Verzehr des Opferschmalzes*, ein Bein. Agni's R. 3, 20, 38.

श्राञ्ज्यवारि (1. श्रा + वा) m. *das Buttermeer* (eines der sieben Meere) H. 1075.

श्राञ्ज्, श्राञ्कृति, श्राञ्क् oder श्रनाञ्क् Siddh. K. 114, b. VOP. 8, 53. 58. gerade machen, einrichten, in die rechte Lage bringen (durch Dehnen, Ziehen) DhĀTUP. 7, 29. श्राञ्क्देतिनितम् SUÇR. 2, 27, 21. चक्रयोगेनाञ्क्देर्वस्य निर्गतम् 28, 18. (गर्भम्) अनुलोममेवाञ्क्देत् (wohl nur Druckfehler für ऽञ्क्देत्) 92, 10.

श्राञ्कृन् (von श्राञ्क्) n. *das Einrichten, Geradesziehen* SUÇR. 2, 28, 1.

श्राञ्जन (von श्रञ्ज् mit श्रा) n. *Salbe, bes. Augensalbe*: पदाञ्जनं त्रैकाकुदं ज्ञातं हृिमवत्स्यरि AV. 4, 9, 9. 6, 102, 3. 19, 44, 1. fgg. TS. 6, 1, 4, 5. श्रष्मा ह्याञ्जनं त्रैकाकुदं भवति ÇĀT. BR. 3, 1, 3, 11. पदाञ्जनाभ्यञ्जनमाहृत्त्याञ्ज्यमेव तत् AV. 9, 6, 11. ÇĀT. BR. 13, 8, 4, 7. KĀTJ. ÇR. 7, 2, 34. तेज वा एतदत्यैर्यदाञ्जनम् AIT. BR. 1, 3. ĀÇV. ÇR. 11, 6. KAUC. 72. 87. 88. श्राञ्जनाभ्यञ्जने कृत्वा nachdem man Augen- und Fussalbe aufgetragen hat (u. श्रञ्ज्जन als nom. act. aufgefasst) KĀTJ. ÇR. 24, 4, 25. 24, 3, 13. Wegen dieser doppelten Handlung heisst eine Ceremonie *श्राञ्जनाभ्यञ्जनीय* n. und ऽया f. KĀTJ. ÇR. 24, 3, 10. ĀÇV. ÇR. 11, 6. — *Fett* überh.: श्राञ्जनेन सर्पिषा RV. 10, 18, 7. — 2) f. ऽनी dass.: श्राञ्जनी: R. 2, 91, 70. GORR. (2, 100, 71) hat st. dessen श्रञ्जनम्.

श्राञ्जनिक्यं n. von श्रञ्जनिक gaṇa पुरोहितदि zu P. 5, 1, 128.

श्राञ्जनीकारि (श्रा + का) f. *Salberin oder Salbenbereiterin* VS. 30, 14.

श्राञ्जनेय (metron. von श्रञ्जना) m. N. pr. Hanumant TRK. 2, 8, 6. H. 703.

श्राञ्जलिक्यं n. von श्रञ्जलिक gaṇa पुरोहितदि zu P. 5, 1, 128.

श्राञ्जिक m. N. pr. eines Dānava HARIV. 216.

श्राञ्जिनेय m. *eine Art Eidechse, Lacerta Unjinensis*, ÇĀBDM. im ÇKDR. — Vgl. 1. श्रञ्जन und श्रञ्जनिका.

श्राट् m. N. pr. einer Schlange PAÑKAV. BR. 23, 15 in Ind. St. 1, 33.

श्राट्विक (von श्रट्वी) m. 1) *Waldbewohner* MBh. 2, 1119. सन्नेच्छाट्विकान् 3, 15255. प्रच्छन्नवच्चकास्त्रेते ये स्तेनाट्विकादयः M. 9, 257. — 2) Förster ŚiH. D. 37, 1. Vgl. श्रट्विक.

श्राट्वी N. pr. einer Stadt MBh. 2, 1175.

श्राट्व्य N. pr. eines Lehrers VĀJU-P. in VP. 281, N. 5.

श्राटि gaṇa ह्याञ्ज्यादि zu P. 6, 2, 86. f. ein bes. Vogel, *Turdus Ginglynianus*, AK. 2, 5, 25. H. 1338. — Vgl. श्राटि und श्राति.

श्राटिक 1) adj. *rüstig zum Wandern* (vgl. श्रट्, श्राटि) Ind. St. 1, 253, N. 4. — 2) f. ऽकी N. pr. die Frau von Ushasti KHAND. UP. 1, 10, 1.

श्राटिक्य adj. *auf Reisen begriffen* Ind. St. 1, 253, N. 4. — Vgl. श्राटिक.

श्राटिशाला (श्रा + शा) f. gaṇa ह्याञ्ज्यादि zu P. 6, 2, 86.

श्राटिकन (von टीक् mit श्रा) n. *das Springen der Kälber* TRK. 2, 9, 20. — Vgl. श्राटिलक, श्राटिलक.

श्राटिकर् m. *Stier* BUÇRIPR. im ÇKDR.

श्राटोमुख (श्राटि + मुख) ein beim Aderlassen gebrauchtes chirurgisches Instrument mit einer dem Schnabel des Vogels श्राटि ähnlichen Spitze SUÇR. 1, 26, 12. 16.